

SOSYAL KELİMELEK SÖZLÜĞÜ

Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler,
Hukuk, İktisat ve Mütercim
Tercümanlıkta Yardımcı Kelimeler

Tanju Tatlı

Nisan 2019

Bu kitabın yayın hakkı SİYASAL KİTABEVİ'ne aittir. Yayınevinin ve yayıncısının yazılı izni alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

SOSYAL KELİMELER SÖZLÜĞÜ

**Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler, Hukuk, İktisat ve
Mütercim Tercümanlıkta Yardımcı Kelimeler**

Yazar: Tanju Tatlı

Yayıma Hazırlayan: Fatma Gedikoğlu Üstün

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Nuray Özipek

©Siyasal Kitabevi, Tüm Hakları Saklıdır.

Nisan 2019, Ankara

ISBN No: 978-605-7877-08-6

Siyasal Kitabevi-Ünal Sevindik

Yayıncı Sertifika No: 14016

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

http://www.siyasalkitap.com

Baskı:

Tarcan Matbaacılık Yayın. San.

Sertifika No: 25744

İvedik köy mah. İvedik cad. No: 417/ A

Yenimahalle/ANKARA Tel: (0312) 384 34 35

Siyasal Kitabevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1 Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

e-posta: info@siyasalkitap.com

http://www.siyasalkitap.com

SOSYAL KELİMELEK SÖZLÜĞÜ

Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler,
Hukuk, İktisat ve Mütercim
Tercümanlıkta Yardımcı Kelimeler

Tanju Tatlı

Nisan 2019

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	7
B.....	18
C.....	22
D.....	26
E.....	29
F.....	32
G.....	38
H.....	40
I.....	48
İ.....	49
K.....	71
L.....	82
M.....	85
N.....	127
O.....	133
P.....	134
R.....	135
S.....	138
Ş.....	142
T.....	144
U.....	172
Ü.....	174
V.....	175
Y.....	181
Z.....	183

Önsöz

İnsan ile kelime arasında kadim bir ilişki, çağdaş bir etkileşim var. Her an yenilenen ve her an dönüşen bir etkileşim. Yaşantılar, öğrenmeler, deneyimler, gözlemler ve tabii ki sosyal, bilimsel gelişmeler bu yenilenmede etkili. Genel çerçevede yaşamın kendisi gibi. Kelimeler de canlı. Bazen gündemdeler bazen unutulmaya yüz tutuyorlar. Onlar ve zihnimizdeki karşılıkları ile düşünüp, karar alıp, harekete geçiyoruz.

Sosyal kelimeler sözlüğünde, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, hukuk, iktisat ve mütercim tercümanlık alanı temele alınarak, güzel, işlevsel kelimelere odaklandı. Bu kelimeler kullanıldıkları yere göre bir harekete, eyleme, faaliyete, bir kuruma karşılık gelmekte. Söz konusu alanlarda kurumlar ve metinler nezdinde tercih ediliyorlar.

Diplomaside kullanılan bir kelime, tarih ile ilgili bir kitapta bizi geçmişe götüren bir kavram, tercüme faaliyetinde düşünülen güzel alternatifler, deftere yıllar içerisinde düşülen notlar, eğitim ile ilgili çalışmalarımda, okuma-

larla edinmeye çalıştım, etkileşiminden büyük keyif aldığım kelimeler ile nihayetinde Türkçe sözlük taranarak oluştu. Kelimelerin karşılıkları verilirken bahsini geçirdiğim alanlardaki karşılıkları ile sınırlı tutuldu. Eskiden daha çok kullanılan kelimeler ön plana çıkarılarak, güncel karşılıkları ve İngilizce karşılıkları verildi.

Her şeyin ifadesi dil ve duygular ile gerçekleştiğinden, her bir kelime bizlerde farklı anlamsal derinlikler, farklı çağrışımlar, farklı duygular ile bütünleşebiliyor. Kelime dağarcığı genişledikçe, sosyal bilimlerin farklı alanları ve farklı sosyal konular arasındaki bağlantılar güçlenebiliyor.

İnanıyorum ki verilen kelimeler, karşılıkları, aynı derecede güzel ve önemliler. Elbette bir kelime ve kavramın zihinde yerleşmesi öncelikle bolca okuma ve düşünme ile ilgili. Ancak, bunun yanında her tür kelime çalışması da ilgi ve sevginin sağlanması ve kelime peşinden koşma çabasının değerli bir parçası.

Hepimize yaşam yolculuğumuzu güzelleştirecek kelimelerin eşlik etmesi dileğimle.

A

Abidevi	Anıtsal	Monumental
Acir	Kiraya veren kimse	Landlord, leasee, leaser
Adabımuşeret	Bir toplulukta uyulması gereken, ilişkileri belirleyen nezaket kuralları	The proprieties, manners
Addetmek	Saymak	Assume, presume, consider, regard, deem
Adi Şirket	Sözleşme yapılması veya kurulması isteğe bağlı olan, tescili mecburi olmayan, kuruluşu basit ortaklık	Ordinary partnership

B

Badehu	Ondan sonra	After that, afterwards, then
Bais	Sebep olan şey, sebep	Cause, reason
Bakaya	1. Askerlik çağın- da askerlik kararı aldırma- larına rağmen çağrıldıkların- da gelmeyenler 2. Ertesi yıla kalan vergiler (Ekonomi) 3. Kalıntılar	1. Evasion of enlistment, deserter (military) 2. Arrears, in arrears (Law, economy) 3. Remnants
Bakiye	Artan, geri kalan	Balance, residual, arrears, remaining
Basiret	Bir şeyin geleceğini ve gerçekliğini gönül gözüyle kavrama	Foresight, prudence, discretion, discernment

C

Canhıraş	Yürek parçalayan, dayanılmayacak derecede üzüntü veren	Heartbreaking, bitter, horribleness
Cansiperane	Canını feda edercesine, özveriyle	Zealously, selflessly, wholeheartedly
Cari	Yürürlükte olan, geçerli	Current, valid, prevailing, binding, in force, in effect
Cebren	Zorla	By force, by compulsory, by violent means
Celbetmek	Getirtmek	Summon
Celp	1. Askerlik görevini yapmaya çağırma 2. Çağrı belgesi	1. Call, paper on appeal 2. Summon (Law), case notification, subpoena

D

Darbimesel	Çarpıcı söz, özlü söz, atasözü	Byword, proverb, dictum
Defi	Taraflardan birinin kendisine açılan davada borçtan kurtulmak için başvurduğu her türlü yol	Exception, plea, defense, refutation
Delalet	Yol gösterme, rehberlik, aracılık	Indication, denotation, agency, signification
Dercetmek	Almak, toplamak	Include, collect
Derdest Etmek	Yakalamak	Bring in
Derogasyon	İstisna, kanunun tadili	Derogation
Desise	Hile, entrika	Wile, plot, trick, fraud

E

Ebedi	Sonsuz, ölümsüz, bengi	Eternal,immortal, perpetual
Ecir	Ücret	Pay, wages
Ecrimisil	Yeterli ödeme	Adequate pay
Efkar	1. Fikirler, düşünceler 2. Endişe, tasa, kaygı, üzüntü	1. Ideas, thoughts 2. Melancholy, sadness, dolefulness
Ehemmiyet	Mühim olma,dikkate değer ve önemli olma	Prominence, moment, significance, consideration
Ehil	Bir işte yetkili olan, bir işi yapan, erbab	Competent, expert, adept, able, qualified
Ehven	Daha az zararlı, daha az kötü	Commodious, adequate, cheap, moderate

F

Fahiş	Ölçüyü aşan, çok fazla	Unreasonable, ruinous, extravagant, stiff
Fail	1. Eden, yapan, işleyen, özne 2.Hukuki sonuç doğuracak bir suç işleyen kimse	1. Perpetrator, actor, agent, 2. Offender, culprit
Faraza	Farz edelim ki, varsayalım ki, diyelim ki, mesela	Supposing that
Farik	Ayıran, tefrik eden	Discernment , discriminatory
Farik mümeyyiz olmama	Akli dengesi yerinde olmayan	Non compos menis, not of sound mind

G

Gaile	Sıkıntı, dert, üzüntü, uğraştırıcı iş	Worry, anxiety, care
Galiz	Kaba, çirkin, iğrenç	Indecent, vulgar, dirty
Gayrı iradi	İstençsiz	Involuntary
Gayri kabili rücu	Geri alnamaz biçimde, geri dönülemez biçimde	Irrevocable
Gayri muteber	Yasal hükmü bulunmayan	Null and void
Gayri ihtiyari	İstemeksizin, düşünmeden, elinde olmayarak	Involuntary
Gensoru önergesi	Milletvekillerince başbakan ya da bakanlardan birine, açıklanması istenen bir husus ile ilgili, soruşturma yapılması da istenebilen soru, istizah	Motion of censure, interpellation

H

Habis	1. Kötü 2. Alçak (kimse) 3. Kötücül	Maign
Hacet	Gerekli olma	Necessity, want, need, requirement
Had	Sınır	Limitation, degree, verge,term
Haddi zatında	Aslında, esasında, özü itibariyle	As such, essentially, perse, in itself
Hadika	Bahçe	Garden, yard
Hadise	Olay	Incident
Hafi	Gizli	Secret, cryptic, clandestine
Hafiye	Dedektif,gizli polis	Dedective,spy, surveillant
Hafriyat	Kazı	Excavation, earthmoving
Hakeza	Bunun gibi, böyle, aynı şekilde	Likewise

Ikta	Devlete ait olan toprakların gelirlerinin asker veya sivil erkana hizmet ve maaşlarına karşılık verilmesi	Fief, iqta
Irsi	Kalıtımsal	Inherited, hereditary
Islah	İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme	Work one's way up, settle, correct
Itla	Bildirme, haberdar etme	Inform about, announce, notify, state
Ittıla	Bilgi edinme	Cognition

İane	Yardım	Aid, subsidy, help, contribution, dole, donation, relief
İaşe	Yedirip içirme, besleme, bakma	Food, board, catering
İbra etmek	Temize çıkarmak, aklamak	Acquit, discharge. Relieve, release (Trade). Absolve, discharge(Law)
İcabet	Bir çağrıyı yerine getirme, bir çağrıya gitme, bir buyruk ya da isteğe uyma, kabul etme, razı olma	Accept the invitation, accept, compliance
İcap etmek	Gerekmek	Require, take, necessitate

K

Kaale almak	Ciddiye almak	Take somebody seriously
Kabahat	Uygunsuz hareket, çirkin, yakışsız davranış, suç, kusur, töhmet	Fault, blame, misconduct, guilt, demerit
Kabili rücu	Geri alınabilir, iptal edilebilir İptali mümkün (hukuk)	Revocable
Kabiliyet	Yetenek	Talent, ability, capability, competence
Kabine	Bakanlar kurulu, hükümet	Cabinet, council of ministers
Kabzetmek	Almak, zaptetmek	Seize, contain
Kademe	Aşama, basamak, derece	Level, stage, rank, grade, degree

L

Lafız	Söz, kelime, yasanın sözle anlatmak, bildirmek istediği anlam	Wording
Lafügüzaf	Lüzumsuz söz, manası olmayan konuşma	Chatter
Lafzi	Sözün söylenişine ait, yapısına ait, sözle ilgili	Literal, nominal
Lağvetmek	Kaldırmak, işleyişine son vermek, Hükümsüz kılmak, feshetmek, dağıtmak	Extinguish, proscribe, abrogate, repeal, abolish, dissolve
Lahika	Ek	Annexe, annex, appendix
Lahza	An, zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası	Instant, moment, split second

M

Mağrip	Batı Afrika'nın Mısır dışındaki Kuzey ülkeleri	Maghreb
Mağrur	Gururlu, kibirli, kendini beğenmiş	Proud, haughty, lofty, bighead, conceitd, disdainful
Mahal	Yöre	Locus, locality, locale
Mahdut	Çevrilmiş, sınırlanmış, sayısı belli olan, az, dar, basit	Bordered by, restricted, definite, bounded by
Mahfuz	Saklanmış, korunan, korunmuş	Protected, conserved, sheltered
Mahir	Becerikli, hünlerli, usta	Wise, aufait, expert, skillful, adept at

N

Nadide	Az görülür, görülmedik, seyrek görülen	Rare, precious
Nadim	Yaptığı bir davranıştan dolayı pişmanlık duyan, pişman	Repentant, penitent
Nafia vekaleti	Bayındırlık bakanlığı	Ministry of public Works
Nafile	1. Yararsız 2. Boşuna, boş yere	1. Ineffectual, worthlessly 2. In vain, futile
Naip	Tahtta hü- kümdar ol- madığı zaman veya hüküm- darın çocuk- luğu sırasında devleti yöne- ten kimse	Surrogate, regent, public defender

0

Oydaşma	Mutabakat, fikir birliđi	Consensus
----------------	--------------------------	-----------

P

Palyatif	Yatıştırıcı, hafifletici, geçici	Palliative
Payanda	Destek	Shore, support
Payidar	Kalıcı, sonsuz kadar yaşayacak olan	Lasting, constant, enduring
Peyderpey	Azar azar, yavaş yavaş, parça parça	Step by step, gradually
Pirüpak	Tertemiz, lekesiz	Very clean
Police	1. Alacaklının borç detayla- rını borçluya ya da üçüncü şahsa bildir- diği belge 2. Sigorta sözleşmesi	1. Bill, bill of Exchange, draft 2. Policy

R

Radde	Derece, kerte	Point, degree
Ramak kalmak	Bir şeyin olmasına çok az kalmak	Be almost, nearmiss
Rayiç	Bir para biriminin veya malın satış ve sürüm değeri	Current value, rate, market value
Rayiha	Koku	Flavor, perfume, savour, scent, smell
Reddi hakim	Hakimi istememe, kabul etmeme, reddetme	Recusation, challenge
Rehavet	Vücutun ağırlaşmış olması, gevşeklik, tembellik	Lethargy, slackness, complacency

S

Safha	Evre	Phase
Safi	Katıksız, duru, temiz, net, yalnız olarak, yalnız, sadece	Only, pure, truth, clean, ere, refined, net, just
Sahih	Gerçek, doğru, hakiki	Correct, precise, authentic, sound
Saik	Sebep, güdü	Incentive, inducement, impetus
Sair	Başka, diğer, öteki	Other, another, miscellaneous
Sakil	Ağır, sıkıntı veren sıkıntılı, çirkin kaba uyumsuz	Ugly
Salahiyet	Yetki	Jurisdiction, competence
Salname	Yıllık	Yearbook
Sarih	Açık, kolay anlaşılır, belirgin	Palpable, clear, direct, evident, unnecessarily

Ş

Şamil	İçine alan, kaplayan, kapsayan	Comprising, inclusive, including
Şayia	Yayılmış haber, yaygın söylenti, duyultu	Rumour, report, hearsay
Şecaat	Yiğitlik	Bravery, courage, heroism
Şecere	Soyağacı	Family tree
Şibh akit	Akit benzeri, sözleşme benzeri	Quasi contract
Şifahen	Sözlü olarak	Verbal, verbally, orally
Şifahi	Sözlü, tahriri(yazılı) karşıtı	Oral, verbal

T

Taahhüt	Bir şey yapmayı üstüne alma, üstlenme	Undertaking, commitment, obligation, pledge, seal
Taalluk	İlgisi olma, ilgisi bulunma, ilgi, ilinti	Relation, connexion, connection
Taammüden	Kasten	Willfully, intentionally
Taammüt	Bir işi veya suçu bilerek yapma, işlenecek bir suçun önceden tasarlanması	Malice, malice prepence, premeditation, deliberation
Taassup	Bağnazlık	Bigotry, fanaticism
Tababet	Tıp bilgisi	The art of medicine

U

Uhde	Sorumluluk	Duty, responsibility
Ulvi	Yüce, eşsiz, benzersiz	Lofty
Umumi	Genel	Public, gene- ral, common, universal
Umumileşmek	Umumi duru- ma gelmek, genelleşmek, yaygınlaşmak	Generalize, universalize
Usturlu	Derli toplu, uygun	Decent, decorous, convenient
Usul	1. Kökler, asıllar, bir kimsenin ana baba dede ve nineleri 2. Yöntem, yol, tarz	1. Ancestor, ascendant 2. Procedure

Ü

Ünsiyet	Yakınlık, ahbaplık, ünfet	Friendship, habituation, intimate knowledge, familiarity
----------------	------------------------------	--

V

Vaat	Bir işi yerine getirmek için verilen söz	Commitment, pledge
Vahamet	Güç ve tehlikeli olma durumu	Peril, gravity, severity
Vakayiname	Günü gününe yazılmış olayları içine alan eser, kronik	Annals, chronicle
Vakıa	Olgu	Event, fact, albeit, contingency
Vaki	Olan, olmuş, vuku bulan	Take place, occurring, happening
Vakur	Ağırbaşlı, ciddiyet sahibi	Solemn, reserved, grave, dignified

Y

Yafta	1. Üzerine asılan şeylerle ilgili bilgi veren kağıt 2. İsnad edilen haksız suçlama	1. Placard, poster 2. Label
Yaren	Yakın arkadaş, sıkı dost	Friend
Yediemin	Birkaç kişi arasında ihtilafli olan bir malın ihtilafın halline kadar kanunen emanet olarak bırakıldığı kimse, güvenilir kişi	Trustee, receiver, depository
Yeknesak	Hep aynı şekilde değişmeden devam eden, tek düze, biteviye, monoton	Uniform, monotonous, one- note

Z

Zafiyet	Zayıflık, arıklık, bitkinlik, savunmasızlık	Infirmity, weak- ness, vulnerabi- lity
Zahiren	Görünüşte	Primaefacie
Zahiri	Görünen, meydandaki, görünür olan	Virtual, ostensible, artifi- cial, apparent, exterior, pretended
Zanaat	Beceri ustalık isteyen iş	Craft, artisanship
Zaptiye	Osmanlı döne- minde toplum güvenliğini sağlamakla görevli kişi	Policeman
Zapturapt	Düzen, intizam, disiplin,	Discipline
Zarif	İnce, nazik tavırlı	Elegant, gracious, graceful